

Potoški učenci ob dnevu spomina na žrtve holokavsta v Muzeju novejšje zgodovine Slovenije

1. novembra 2005 je Generalna skupščina OZN sprejela resolucijo, s katero je razglasila 27. januar kot mednarodni dan spomina na žrtve holokavsta. Tega dne leta 1945 je namreč Rdeča armada osvobodila zloglasno koncentracijsko taborišče Auschwitz. Auschwitz je danes sinonim za grozodejstva 20. stoletja, posebjeno zlo človeka nad človekom.

Dolžnost zdajšnjih generacij in zgodovinopisja je, da 70 let po koncu tragičnih in nasilnih dogodkov druge svetovne vojne preprečimo izgubo spomina na eno najtemnejših plati zgodovine minulega stoletja.

V Muzeju novejšje zgodovine Slovenije (MNZS) evidentiramo, zbiramo, hranimo in razstavljamo predmete in spomine na grozote druge svetovne vojne. V okviru projekta »arhiv spomina« tudi beležimo in skrbimo za valorizacijo življenjskih zgodb, ki temeljijo na osebnih pričevanjih posameznikov. Tako že vrsto let sistematično zbiramo pričevanja o izkušnjah iz koncentracijskih taborišč.

Pod pokroviteljstvom beneške UNESCO pisarne v okviru globalne pobude »Kultura: most k razvoju« in medresorske platforme za kulturo miru in nenasilja smo v letu 2011 (ko je RS uradno vstopila tudi v Mednarodno zvezo za spominjanje na holokavst) pristopili k skupnemu projektu držav naslednic SFRJ glede ponovne vzpostavitve razstavnih prostorov v Auschwitzu, t. i. nacionalnega »jugoslovanskega« paviljona. MNZS je nacionalni koordinator projekta.

V okviru dneva spomina na žrtve holokavsta smo letos v našem muzeju predstavili: mednarodni projekt Ana Frank

– zgodba za sedanjost, novo občasno razstavo z naslovom Kobetov tarok, pripovedi taborišča, poslušali predavanje z naslovom Slovenski Judje in Romi v Auschwitzu, ki ga je imel gospod Boris Hajdinjak, gostili pa smo tudi prav posebnega gosta, preživelega taboriščnika, gospoda Dušana Stefančiča. Osrednja točka mednarodnega projekta Ana Frank – zgodba za sedanjost je istoimenska potujoča razstava, katere posebnost je, da po njej vodijo učenci, stari toliko, kot je bila Ana Frank v času njenega doživljanja vojne. V sklopu projekta je bil organiziran tudi literarni natečaj z naslovom Ana Frank – njeno sporočilo moji generaciji.

Razstava je v letošnjem letu gostovala na dveh osnovnih šolah – OŠ Franceta Bevka v Ljubljani in OŠ dr. Antona Debeljaka v Loškem Potoku. Na obeh šolah so po razstavi vodili učenci, ki so se na vodenje pripravili z dvodnevним izobraževanjem. Ker se je na dan spomina na žrtve holokavsta razstava nahajala v muzeju, smo sklenili povabiti učence – vodiče iz obeh osnovnih šol in sodelujoče pri literarnem natečaju. Obe šoli sta vabilo prijazno sprejeli.

Iz OŠ dr. Antona Debeljaka iz Loškega Potoka so prišli učenci 8. in 9. razreda, ki so pod vodstvom učiteljice Marije Košir sodelovali kot vodiči na razstavi, in učenci, ki

so pod mentorskim vodstvom učiteljice Bogdane Mohar sodelovali na literarnem natečaju Ana Frank.

Učenci obeh šol so se najprej med seboj spoznali, delili izkušnje, ki so jih pridobili ob vodenju po razstavi, ter se podrobneje seznanili z dogajanjem med drugo svetovno vojno in holokavstom. Med drugim so si ogledali del stalne razstave Slovenci v 20. stoletju, kjer so razstavljeni muzejski predmeti iz obdobja druge svetovne vojne – uniforme, čelade, predmeti iz različnih koncentracijskih taborišč, orožje, propagandni material, fotografije idr.

Kmalu se jim je pridružil gospod Dušan Stefančič, ki je z njimi delil svojo osebno zgodbo. Leta 1944 je bil aretiran v Ljubljani, med vojno pa je bil zaprt v kar šestih različnih nemških koncentracijskih taboriščih. Danes je častni predsednik Mednarodnega odbora KT Mauthausen in že vrsto let sodeluje z MNZS, skupaj s kustosinjo mag. Moniko Kokalj Kočevar pa pripravlja vsakoletne ekskurzije osnovnošolcev v taborišče Mauthausen.

Njegovo izpoved so radovedni učenci zbrano poslušali, gospod Stefančič pa jim je rade volje odgovoril na vsa zastavljena vprašanja, kar je marsikomu odprlo nov pogled v življenje taboriščnikov.

Dan holokavsta je bil tudi medijsko odmeven, saj je pogovor učencev z udeležencem koncentracijskega taborišča snemala slovenska televizija, učenci pa so dali tudi izjave za Radio Slovenija. Zvečer smo jih lahko videli v TV-odajah Infodrom in Odmevi.

Učenci OŠ dr. Antona Debeljaka so si za nagrado ogledali še občasno razstavo Take vojne si nismo predstavljali, ki je nastala ob stoletnici začetka prve svetovne vojne. Med vodenim ogledom jih je s svojim obiskom počastil tudi prvi namestnik veleposlaništva Kraljevine Nizozemske, gospod

Paul Van Oostveen, s katerim so se učenci že spoznali na otvoritvi razstave 1. decembra 2014 v Loškem Potoku.

Potoškim učencem smo pripravili še eno presenečenje, in sicer ogled muzejskih depojev in muzejske fototeke, ki hrani več kot 2,5 milijona fotografij, fotografij na steklu in negativov v posebnem prostoru, ki je posebej narejen prav za pravilno shranjevanje muzejske fotografske zbirke. V te prostore vsakodnevni obiskovalci nimajo vpogleda. Muzejski depoji so prostori, kjer se hranijo muzejski predmeti, ki niso razstavljeni na razstavah. Marko Ličina, vodja depojev, jim je razložil, kako se rokuje z muzejskimi predmeti, na kakšen način predmeti pridejo v muzej in kako se vodi evidenca le-teh.

Zahvaljujem se učencem in vsem zaposlenim v Osnovni šoli dr. Antona Debeljaka, ki so kakorkoli sodelovali pri projektu Ana Frank – zgodba za sedanost. Upam, da so bili učenci z obiskom v našem muzeju zadovoljni in tako nagrajeni za svoje delo in vložen trud.

Monika Montanič

